

Astrid Lindgren

Astrid Lindgren

PEPPI PITKÄTOSSU

WSOY

Astrid Lindgren

PEPPI
PITKÄTOSSU

Kuvittanut Ingrid Vang Nyman

Suomentanut Kristiina Rikman

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Ruotsinkielinen alkuteos
PIPPI LÅNGSTRUMP
Alkuteoksen kustantanut
Rabén & Sjögren Bokförlag, Tukholma
Teksti © Saltkråkan AB / Astrid Lindgren 1945
Kuvitus © Saltkråkan AB / Ingrid Vang Nyman

Suomenkielinen laitos © Kristiina Rikman ja WSOY 2017
Ilmestynyt ensimmäisen kerran suomeksi Laila Järvisen
suomentamana 1946
Uuden suomennoksen ensimmäinen laitos ilmestynyt 2007

Suomentaja kiittää Suomen Kulttuurirahastoa käännöstuesta

ISBN 978-951-0-41483-5

Painettu EU:ssa

PEPPI MUUTTAU HUVIKUMPUUN

Pikkuruisen kaupungin reunalla oli vanha villiintynyt puutarha. Puutarhassa oli ränsistynyt talo, ja talossa asui Peppi Pitkätossu. Hän oli yhdeksänvuotias ja hän asui aivan yksin, ilman äitiä ja isää, ja se oli oikeastaan ihan hauskaa, sillä kukaan ei päässyt komentamaan häntä nukkumaan juuri kun leikki oli hauskimillaan, eikä kukaan pakottanut häntä syömään kalanmaksaöljyä, kun hän mieluummin söi karamelleja.

Ennen vanhaan Pepillä oli kyllä ollut isä, jota hän oli rakastanut hirveästi, ja tietysti hänellä oli ollut äitikin, mutta siitä oli niin kauan, ettei hän muistanut sitä aikaa lainkaan. Äiti oli kuollut, kun Peppi oli ollut pikkuinen vauva, joka makasi kehdomassa ja parkui niin kamalasti, ettei kukaan sietänyt olla lähettyvilläkään. Peppi uskoi, että äiti oli ylhäällä taivaassa ja kurkisteli

pikku tyttööän pienestä pilvenreiästä, ja Pepillä oli tapana vilkuttaa hänelle ja sanoa:

”Älä ole huolissasi! Kyllä minä pärjään!”

Isäänsä Peppi ei ollut unohtanut. Isä oli merikapteeni ja seilasi suurilla merillä, ja Peppi oli seilannut hänen kanssaan isän laivassa, kunnes isä oli kerran myrskyssä huuhtoutunut mereen ja kadonnut. Mutta Peppi oli aivan varma, että isä vielä palaisi. Hän ei uskonut ollenkaan, että isä olisi hukkunut. Hän uskoi, että isä oli rantautunut Etelämeren saarelle, joka vilisi alkuasukkaita, ja että hänestä oli tullut kuningas ja että hänellä oli joka päivä kultakruunu päässään.

”Minun äitini on enkeli ja isä on Etelämeren kuningas. Kaikilla lapsilla ei takuulla ole yhtä hienoja vanhempia”, Peppi sanoi tyytyväisenä. ”Ja kunhan isä ehtii rakentaa itselleen laivan, hän tulee hakemaan minut ja sitten minusta tulee Etelämeren prinsessa. Hei vaan, siitä tulee lystiä!”

Pepin isä oli ostanut puutarhan keskellä nököttävän vanhan talon monta vuotta sitten. Hän oli ajatellut asua siellä Pepin kanssa sitten kun olisi vanha eikä enää jaksaisi seilata maailman meriä. Mutta sitten oli sattunut ikävä haveri, ja isä oli huuhtoutunut mereen, ja odotellessaan hänen paluutaan Peppi oli painellut suoraa päätä Huvikumpuun. Talo odotti häntä keskellä puutarhaa valmiiksi kalustettuna. Eräänä kauniina

kesäiltana hän oli hyvästellyt kaikki isän laivan matruusit. He pitivät kovasti Pepistä ja Peppi piti kovasti heistä.

”Hyvästi sitten, pojat”, Peppi sanoi ja moiskautti matruuseja vuoron perään otsalle. ”Älkää olko huolissanne. Kyllä minä pärjään!”

Laivasta hän otti mukaan kaksi asiaa. Pienen marakatin, jonka nimi oli herra Tossavainen – hän oli saanut sen isältään – ja suuren kapsäkin täynnä kultarahoja. Matruusit seisoivat reelingin ääressä ja tuijottivat Pepin perään, kunnes häntä ei enää näkynyt. Peppi ei kääntynyt katsomaan taakseen vaan asteli ryhdikkäästi tiensä herra Tossavainen olkapäällä ja kapsäkki kädessä.

”Merkkillinen lapsi”, muuan matruuseista sanoi ja kuivasi kyyneleen silmäkulmastaan, kun Peppi oli kadonnut näkyvistä.

Hän oli oikeassa. Peppi oli varsin merkillinen lapsi. Ja kaikkein merkillisintä hänessä oli se, että hän oli niin vahva. Hän oli niin väkivahva, ettei koko maailmassa ollut poliisia, joka olisi ollut yhtä vahva kuin hän. Hän jaksoi tahtoessaan nostaa vaikka kokonaisen hevosen ilmaan. Ja tahtoihan hän. Hänellä oli oma hevonen, jonka hän oli ostanut yhdellä kultarahalla samana päivänä kun muutti Huvikumpuun. Hän oli aina halunnut omaa hevosta. Ja nyt se asui verannal-

la. Mutta silloin kun Peppi halusi juoda iltapäiväkahvit verannalla, hän kyllä nosti hevosen muutta mutkitta puutarhaan.

Huvikummun naapurissa oli toinen puutarha ja talo. Talossa asui isä ja äiti ja heidän kaksi suloista lastaan, tyttö ja poika. Pojan nimi oli Tommi ja tyttö oli Annika.

He olivat oikein kilttejä ja hyvin kasvatettuja ja kuuliaisimpia lapsia. Tommi ei koskaan pureskellut kynsiään ja totteli aina äitiä. Annika ei koskaan kiukutellut vaikkei saanutkaan tahtoaan lävitse, ja hän oli aina oikein siisti hyvin silitetyssä puuvillamekossaan, jota hän tarkkaan varoi likaamasta. Tommi ja Annika leikkivät kiltisti keskenään omassa puutarhassaan, mutta he olivat kaivanneet kovasti leikkitoiveria, ja siihen aikaan kun Peppi vielä seilasi merillä isänsä kanssa, he keikkuivat toisinaan aidalla ja mankuivat:

”Tyhmää ettei kukaan voi muuttaa tuohon taloon! Miksei siellä asu joku, jolla on lapsia.”

Kun Peppi eräänä kauniina kesäiltana astui ensi kertaa Huvikummun kynnyksen yli, Tommi ja Annika eivät olleet kotona. He olivat menneet viikoksi kylään isoäitinsä luo. Siksi heillä ei ollut aavistustakaan, että joku oli muuttanut naapurihuvilaan, eivätkä he seuraavana päivänä portilla seisoskellessaan ja kadulle katsellessaan tienneet, että leikkitoiveri oli niin lähellä.

Mutta kun he seisoivat siinä miettimässä, mitä tekisivät ja mahtaisiko tänään sattua jotain hauskaa vai tulisiko päivästä sellainen tylsä päivä, jolloin ei tapahdu mitään, Huvikummun portti avautui ja siitä astui ulos pieni tyttö. Merkillisempää tyttöä eivät Tommi ja Annika olleet ikinä nähneet. Se oli Peppi Pitkätossu, joka oli lähdössä aamukävelyille. Tältä Peppi näytti:

Hänellä oli porkkananpunainen tukka, joka oli leitetty tiukasti kahdelle suorana sojottavalle palmikolle. Nenä oli kuin pikkuinen peruna ja kirjavanaan kesakoita. Nenän alla oli leveä suu täynnä terveitä, valkoisia hampaita. Mekko oli vallan eriskummallinen. Peppi oli ommellut sen itse. Sen oli tarkoitus olla sinikukallinen, mutta kangas oli loppunut kesken, joten Peppi oli ommellut sinne tänne pieniä punaisia sydämiä. Hänellä oli pitkät, laihat koivet ja pitkät eriparisukat, toisessa jalassa ruskea ja toisessa musta. Ja lisäksi hänellä oli mustat kengät, jotka olivat tasan kaksi kertaa niin pitkät kuin hänen jalkateränsä. Isä oli ostanut hänelle Etelä-Amerikasta kengät, joissa oli hiukan kasvunvaraa, eikä Peppi halunnut muita kenkiä.

Mutta se, mikä sai Tommin ja Annikan todella hieraisemaan silmiään, oli vieraan tytön olkapäällä istuva apina. Pieni marakatti jolla oli siniset housut, keltainen takki ja päässä valkoinen olkihattu.

Peppi käveli kadulla toinen jalka jalkakäytävällä, toinen katuojassa. Tommi ja Annika tuijottivat hänen peräänsä kunnes hän katosi näkyvistä. Hetken päästä hän palasi. Ja nyt hän käveli takaperin, jottei hänen tarvinnut kääntyä palatessa kotiin päin. Tommin ja Annikan portilla hän pysähtyi. Lapset tuijottivat toisiaan vai. Lopulta Tommi kysyi:

”Miksi sinä kävelit takaperin?”

”Miksi kävelin takaperin?” kysyi Peppi. ”Emmekö me muka elä vapaassa maassa? Eikö täällä saa kävellä niin kuin haluaa? Egyptissä kaikki ihmiset kävelevät tällä lailla, eikä se ole kenestäkään lainkaan kummallista.”

”Mistä sinä sen tiedät?” Tommi kysyi. ”Vai oletko muka käynyt Egyptissä?”

”Että olenko käynyt Egyptissä! Voit kirjoittaa muistiin että olen. Minä olen käynyt kaikkialla maailmassa ja nähnyt paljon merkellisempiä asioita kuin taka-perin käveleviä ihmisiä. Mitäs olisit tuumannut, jos minä olisin kävellyt käsilläni niin kuin Taka-Intiassa tehdään?”

”Nyt kyllä valehtelet”, sanoi Tommi.

Peppi mietti hetkisen.

”Taidat olla oikeassa. Niin valehtelen”, Peppi sanoi surullisena.

”Valehteleminen on rumaa”, sanoi Annika, joka uskalsi viimein avata suunsa.

”Niinpä, valehteleminen on hyvin rumaa”, Peppi sanoi entistä surullisemmin.

”Mutta katsos kun minä aina välillä unohdan sen. Ja voiko lasta, jonka äiti on enkeli ja isä Etelämeren kuningas ja joka itse on seilannut merillä koko ikänsä, oikeastaan vaatia puhumaan aina totta? Ja sitä paitisi”, Peppi sanoi pisamainen naama loistaen, ”Kongossa ei ole yhtä ainutta ihmistä, joka puhuisi totta. Siellä valehdellaan päivät pääksytysten. Aloitetaan kello seitsemältä aamulla ja jatketaan auringonlaskuun asti. Jos minä joskus satunkin valehtelemaan, saatte luvan antaa minulle anteeksi ja muistaa, että se johtuu vain siitä, että minä vietin pienenä liikaa aikaa Kongossa. Kai me voidaan silti olla ystäviä?”

”Totta kai”, sanoi Tommi, ja äkkiä hänestä tuntui, että tästä päivästä ei taatusti tulisi ikävä.

”Miksei muuten syötäisi aamiaista minun luonani?” sanoi Peppi.

”Sinäpä sen sanoit”, sanoi Tommi. ”Miksei? Mennään!”

”Mennään vaan”, sanoi Annika, ”nyt saman tien!”

”Mutta ensiksi minun täytyy esitellä teille herra Tossavainen”, Peppi sanoi. Pikku marakatti otti hatun päästään ja tervehti kohteliaasti.

Ja niin he menivät Huvikummun ränsistyneestä portista vanhojen sammaloituneiden puiden reunustamaa sorakäytävää pitkin puutarhaan, jonka puut näyttivät oikein hyviltä kiipeilypuilta, ja astelivat kohti huvilaa ja nousivat rappuset. Hevonen seisoi verannalla ja söi kauruja soppakulhosta.

”Miksi ihmeessä sinulla on hevonen verannalla?” kysyi Tommi. Kaikki hänen tuntemansa hevoset asuivat tallissa.

”No jaa”, Peppi sanoi mietteliäästi. ”Keittiössä se olisi vain tiellä. Eikä se viihdy salissa.”

Tommi ja Annika taputtivat hevosta ja menivät sitten peremmälle. Talossa oli keittiö ja sali ja makuuhuone, mutta ilmeisesti Peppi oli unohtanut sillä viikolla perjantaisiivouksen. Tommi ja Annika katselivat varovasti ympärilleen siltä varalta, että jossakin nurkassa istuisi

Etelämeren kuningas. He eivät olleet eläissään nähneet kuningasta. Mutta missään ei näkynyt sen paremmin isää kuin äitiäkään, ja Annika kysyi hätäntyneenä:

”Asutko sinä täällä ihan yksin?”

”En tietenkään”, sanoi Peppi. ”Herra Tossavainen ja hevonen asuvat täällä myös.”

”Niin mutta eikö sinulla ole äitiä eikä isää?”

”Ei vähimmässäkään määrin”, Peppi sanoi iloisesti.

”Mutta kuka sinulle sitten sanoo, milloin illalla pitää mennä nukkumaan ja muuta sellaista?” kysyi Annika.

”Minä itse”, Peppi sanoi. ”Ensiksi kehotan kerran aivan ystävällisesti, ja jollen tottele heti, komennan uudestaan tiukemmin, ja jollei sana vielääkään kuulu, saan tietää huutia.”

Ihan täydellisesti Tommi ja Annika eivät sitä ymmärtäneet, mutta he ajattelivat, että kenties tapa oli hyvä. Nyt he olivat kumminkin tulleet keittiöön ja Peppi laulaa loilotti:

*Nyt paistetaan pannukaakku,
nyt laistetaan kannupaakku,
nyt maistetaan kaakkupannu.*

Ja sitten hän otti kolme kananmunaa ja heitti ne ilmaan. Yksi muna putosi hänen päähänsä ja särkyi, niin että keltuainen valui hänen silmilleen. Mutta kak-

si muuta hän nappasi taitavasti kasariin, jossa ne menivät rikki.

”Munankeltuainen tekee kuulemma hyvää hiuksille”, Peppi sanoi ja pyyhki silmänsä. ”Saattepa nähdä, että tukka kasvaa niin että kohisee. Brasiliassa kulje-

taan aina kananmunaa päässä. Mutta eipä siellä juuri kaljuja näekään. Kerran tosin yksi hassahtanut ukko söi munan sen sijaan, että olisi hieronut sen hiuksiinsa. Mutta hänestä tulikin kalju, ja kun hän näyttäytyi kadulla, siitä nousi sellainen metakka, että radiopoliisin oli lähdettävä liikkeelle.”

Puhuessaan Peppi noukki näppärästi munankuoret kasarista. Sitten hän otti seinältä patasudin ja alkoi vispata pannukakkutaikinaa niin että seinille roiskui. Lopuksi hän kaatoi hellalla kuumenevaan paistinpannuun sen, mitä taikinasta oli jäljellä. Kun pannukakku oli paistunut toiselta puolelta, hän heitti sen kohti kattoa niin että se kääntyi ilmassa, ja nappasi sitten uudestaan pannulle. Ja kun se oli valmis, hän nakkasi sen lennossa keittiön poikki pöydällä odottavalle lautaselle.

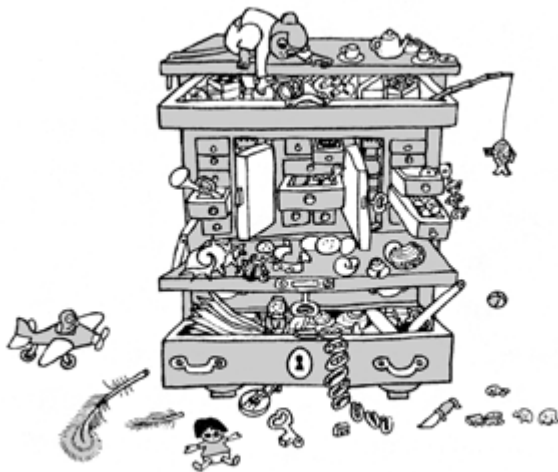
”Syökää”, hän huusi, ”syökää ennen kuin jäähtyy!”

Tommi ja Annika söivät, ja heistä se oli oikein hyvä pannukakku. Sitten Peppi pyysi heitä käymään salin puolelle. Siellä oli vain yksi huonekalu. Se oli suuren suuri klahvipiironki, jossa oli monta pikkuruista laatikkoa. Peppi availi laatikoita ja näytti Tommille ja Annikalle kaikki sinne säilömansä aarteet. Siellä oli merkillisiä linnunmunia ja kummallisia näkinkenkiä ja kiviä, pieniä hienoja rasioita, kauniita hopeapeilejä, helmikaulanauhoja ja paljon muuta tavaraa, jota Pep-

pi ja hänen isänsä olivat ostaneet matkoillaan maapallon ympäri. Peppi antoi uusille leikkitovereilleen kummallekin muistoksi lahjan. Tommi sai tikarin, jossa oli kiiltävä helmiäiskahva, ja Annika pienen rasian, jonka kannessa oli kauniita näkinkenkiä. Ja rasian sisällä oli vihreäkivinen sormus.

”Jos nyt lähtisitte kotiin”, sanoi Peppi, ”niin sitten voisitte tulla takaisin huomenna. Jos ette näet meillä kotiin, ette voi tulla takaisinkaan. Ja se olisi sääli.”

Tommi ja Annika olivat samaa mieltä. Ja niin he ohittivat hevosen, joka oli syönyt kaurat kattilasta ja lähtivät Huvikummun portista kotia kohti. Herra Tos-savainen vilkutti heille hatullaan.

PEPPI LEIKKII LÖYTÖRETKEILIJÄÄ JA JOUTUU TAPPELUUN

Annika heräsi varhain seuraavana aamuna. Hän hyppäsi vikkelaisti sängystä ja tassutteli Tommin luo.

”Herää, Tommi”, hän sanoi ja nykäisi veljeään käsivarresta. ”Herää että päästään sen hauskan isokenkäisen tytön luo!”

Tommi oli hetkessä aivan virkeä.

”Minä tiesin, että tänään tapahtuisi jotain hauskaa, vaikken nukkuessa muistanutkaan mitä”, hän sanoi ja kiemurteli ulos pyjamantakistaan. Sitten he menivät yhdessä kylpyhuoneeseen. He peseytyivät ja harjasivat hampaansa paljon sukkelammin kuin tavallisesti, pukeutuivat yhdessä hujauksessa, viiletivät kaidetta pitkän alakertaan kokonaista tuntia aikaisemmin kuin äiti

oli odottanut, tupsahtivat aamiaispöytään ja huusivat haluavansa kaakaonsa nyt heti.

”Mistäs nyt tuuli puhaltaa?” äiti ihmetteli. ”Mikäs kiire teillä on?”

”Me mennään naapuritaloon sen uuden tytön luo”, sanoi Tommi.

”Me ollaan siellä varmaan koko päivä”, sanoi Annika.

Sattumoisin Peppi leipoi piparkakkuja juuri sinä päivänä. Hän oli tehnyt jättisuuren taikinän ja kaulinut sen keittiönlattialla.

”Tiedätkös mitä”, Peppi sanoi pikku marakatilleen, ”leivinlaudasta ei ole mihinkään, kun pitää leipoa vähintään viisisataa piparkakkuu.”

Siksi hän nyt konttasi lattialla ja otti taikinasta muotilla piparkakkusydämiä tulisenpalavalla kiireellä.

”Älä tallo taikinaa, herra Tossavainen”, hän sanoi äkäisesti juuri kun ovikello soi.

Peppi hyppäsi pystyyn ja avasi oven. Hän oli nenänpäätä myöten valkoinen kuin mylläri, ja kun hän tervehti Tommia ja Annikaa sydämellisesti kädestä, heidän päälleen pöllähti kokonainen jauhopilvi.

”Hauskaa että poikkesitte”, hän sanoi ja ravisti esi-liinaansa niin että uusi pilvi pöllähti. Tommi ja Annika saivat jauhoa kurkkuunsa niin että heitä rupesi yskittämään.

”Mitä sinä touhuat?” kysyi Tommi.

”No, jos sanon nuohoavani korsteenia, niin et sinä kumminkaan usko, niin ovela sinä olet”, sanoi Peppi. ”Itse asiassa minä leivon. Mutta se on pian tehty. Te voitte istua sen aikaa halkolaatikolla.”

Ja Peppi se vasta osasi panna töpinäksi! Tommi ja Annika istuivat halkolaatikolla ja katselivat kuinka hän ryömi piparkakkutaikinalla ja heitteli piparkakkuja leivinpelleille ja sinkosi pellit uuniin. Se kävi sukkelasti kuin elokuvissa.

”Selvä”, sanoi Peppi ja paukautti uuninsuuluukun kiinni viimeisten peltien jälkeen.

”Mitäs nyt tehtäisiin?” kysyi Tommi.

”Mistä minä tiedän mitä te aiotte tehdä”, Peppi sanoi. ”Mutta minä en ainakaan aio laiskotella. Minä olen nimittäin löytöretkeilijä, eikä silloin ole sen siunaaman rauhaa.”

”Mikä sinä sanoit olevasi?” Annika kysyi.

”Löytöretkeilijä.”

”Mikä se semmoinen on?” kysyi Tommi.

”Semmoinen joka löytää tavaraa, tietenkin! Mikäs muu se voisi olla”, sanoi Peppi ja lakaisi jauhot lattialta pieneksi keoksi. ”Koko maailma on täynnä löytötavaraa ja jonkunhan ne pitää etsiä. Ja juuri niin löytöretkeilijä tekee.”

”Mitä löytötavaroita?” kummasteli Annika.

”Kaikkea mahdollista”, sanoi Peppi. ”Kultakimpaleita ja strutsinsulkia ja rotanraatoja ja paukkukaramelleja ja pienen pieniä muttereita ja sen sellaista.”

Tommi ja Annika se kuulosti oikein mukavalta, ja hekin halusivat löytöretkeilijöiksi, vaikka Tommi sanoi, että toivoi löytävänsä mieluummin kultakimpaleen eikä pienen pientä mutteria.

”Saapas nähdä mitä löytyy”, sanoi Peppi. ”Aina jostain löytyy. Mutta nyt on pidettävä kiirettä, jotteivät toiset löytöretkeilijät tule ja vie kaikkia tämän seudun kultakimpaleita.”

Ja niin nuo kolme lähtivät löytöretkelle. Heistä oli viisainta aloittaa lähistöltä, sillä Peppi sanoi, että vaik-

ka jostain metsän uumenista sattuisikin löytymään pieni mutteri, niin parhaat saaliit löytyivät melkein aina sieltä, missä asui ihmisiä.

”Vaikka toisaalta”, hän sanoi. ”Olen minä nähnyt päinvastaisenkin esimerkin. Kerran olin löytöretkellä Borneon viidakossa, syvällä metsän uumenissa, minne kukaan ihminen ei ollut jalallaan astunut, ja mitä luulette minun löytäneen? Aivan, oikein tyylikkään puujalan. Annoin sen myöhemmin eräälle jalkapuolelle miekkoselle, ja hän sanoi, ettei sellaista puujalkaa saa mistään suurella rahallakaan.”

Tommi ja Annika katsoivat Pepistä mallia, miten oikean löytöretkeilijän kuului käyttäytyä. Peppi juoksi ensin yhteen suuntaan ja sitten toiseen, varjosti kädellä silmiään ja etsi minkä kerkesi. Välillä hän kyykistyi polvilleen, pisti kätensä aidan säleiden väliin ja sanoi pettyneenä:

”Merkillistä! Minä olin ihan varma että näin kultakimpaleen.”

”Saako tosiaan ottaa kaiken minkä löytää?” Annika mietti.

”Saa, kaiken mikä on maassa”, sanoi Peppi.

Vähän kauempana erään talon pihanurmikolla makasi muuan vanha herra sikeässä unessa.

”Tuo mies makaa maassa”, sanoi Peppi, ”ja me löysimme hänet. Otetaan hänet!”

TERVETULOA HUVIKUMPUUN!

Peppi Pitkätossu on maailman vahvin ja kiltein ja hauskin ja rikkain tyttö. Hän asuu ypyöksin talossa nimeltä Huvikumpu, seuranaan vain hevonen sekä marakatti, jonka nimi on herra Tossavainen. Lisäksi hänellä on kapsäkki täynnä kultarahoja.

Naapurissa asuvat Tommi ja Annika, ja heidän elämänsä on ollut paljon hauskempaa sen jälkeen, kun Peppi muutti kaupunkiin. Peppi kun leipoo piparkakkuja lattialla, jaksaa nostaa hevosensa ilmaan ja leikkii hippaa poliisien kanssa, jotka tulevat noutamaan häntä lastenkotiin.

Pepistä ja hänen ystävästään kerrotaan myös kirjoissa *Peppi Pitkätossu astuu laivaan* ja *Peppi Pitkätossu Etelämerellä*.

Astrid Lindgrenin tarinat Peppi Pitkätossusta kuuluvat maailman luetuimpiin lastenkirjoihin. Kristiina Rikmanin uusissa suomennoksissa on mukana Ingrid Vang Nymanin rakastettu alkuperäiskuvitus.

